

Tweede Kamer der Staten-Generaal

T.a.v. Prof. Dr. R.H.A. Plasterk

Postbus 20018

2500 EA DEN HAAG

Woerden, 26 januari 2024

Onderwerp: Toekomstbestendig MBO - Aandachtspunten voor het nieuwe kabinet

Geachte heer Plasterk, beste Ronald,

Met het oog op de vorming van een nieuw kabinet wil ik namens alle mbo-scholen uw aandacht vestigen op cruciale thema's die het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) vormgeven en die van essentieel belang zijn voor de toekomst. Het mbo is van onschatbare waarde voor de samenleving en de arbeidsmarkt en verdient investeringen en aandacht om toekomstbestendig te blijven.

Perspectief bieden aan studenten

Het mbo heeft als belangrijke opdracht om perspectief te bieden aan studenten, zodat zij met zelfvertrouwen weerbaar hun weg kunnen vinden op een dynamische arbeidsmarkt en in de samenleving. Met een mbo-diploma hebben mensen goud in handen. Het is de sleutel tot persoonlijke groei voor zowel jongeren, nieuwkomers en volwassenen, met diverse opleidingsniveaus en -wegen die aansluiten bij de behoeften van het bedrijfsleven.

Maatschappelijke relevantie en samenwerking

De maatschappelijke relevantie van het mbo gaat verder dan individuele groei. Het mbo fungeert als een essentiële schakel in het creëren van perspectief voor zowel studenten als werkgevers. De versterking van deze maatschappelijke rol gebeurt door nauwe samenwerking met belangrijke stakeholders, zoals het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), JOB MBO, de vakbonden, het bedrijfsleven en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Initiatieven zoals het Stagepact mbo en de Werkagenda mbo zijn samen met hen tot stand gekomen.

Toegankelijkheid en gelijke kansen

Het mbo moet voor iedereen bereikbaar zijn, ongeacht iemands woonplaats. Voorzieningen en een aantrekkelijk opleidingsportfolio met kwalitatief goed onderwijspersoneel moeten dus ook in iedere regio toegankelijk zijn en blijven. Hierdoor worden gelijke kansen en mogelijkheden gewaarborgd,

waarmee het mbo een solide en inclusief netwerk vormt dat de fundamenten legt voor een welvarende toekomst, niet alleen voor de studenten maar voor de gehele samenleving.

Ambities en Toekomstvisie

Het mbo is altijd in beweging en heeft richting gegeven aan innovatie en ontwikkeling met het Strategisch Meerjarenperspectief 2022-2030, de Werkagenda mbo 2023-2027 (Samen werken aan Talent) en het Stagepact mbo 2023-2027. We roepen een nieuw kabinet op om het mbo de ruimte te geven om deze ambities waar te maken en deze plannen uit te voeren. Daarnaast vragen we specifiek aandacht voor vijf onderwerpen die het beroepsonderwijs een stevigere basis geven en daarmee een toekomstbestendig mbo bevorderen.

Gelijkwaardigheid voor mbo'ers: Het mbo is een investering in jongeren en volwassenen die maximaal bijdraagt aan de samenleving. Daarbij hoort maatschappelijke waardering voor het mbo. We roepen op tot borging van de keuzevrijheid van studenten in wet- en regelgeving, waarmee talenten ongeacht achtergrond optimaal ontwikkeld kunnen worden. Maar ook gelijke rechten op het gebied van het studentenleven. We willen ook graag dat jongeren op het mbo tot 18 jaar kosteloos toegang hebben tot leermiddelen, net zoals hun leeftijdsgenoten in het voortgezet onderwijs.

Een sterke beroepsroute: Ons streven is dat elke leerling en student in de beroepsroute (voortgezet onderwijs, mbo, hbo) ervaart dat zijn of haar talentontwikkeling centraal staat, met volop kansen om een eigen leerloopbaan te volgen. Dit vergt een versterking van de positie van het beroepsonderwijs, meer samenwerking tussen sectoren en instellingen, en aanpassingen van het stelsel om gerichtere keuzes mogelijk te maken. Een vrije studiekeuze voor onze studenten staat daarbij centraal, waarbij zo kansrijk mogelijk opleiden voor de arbeidsmarkt de opgave is. We streven naar een onderwijssysteem dat meer flexibiliteit biedt, zodat studenten op een later moment in hun schoolloopbaan weloverwogen en goed geïnformeerd hun beroepsrichting kunnen kiezen. Alle onderwijssectoren evenals de Onderwijsraad pleiten hiervoor.

Leven Lang Ontwikkelen (LLO) voor iedereen: De uitdagingen van de nabije toekomst zijn groot. We streven naar een versterkte impuls aan onderwijsmogelijkheden voor werkenden en werkzoekenden, om te voorzien in de groeiende behoeften van een dynamische arbeidsmarkt. Het mbo wil meer bijdragen aan de ambities van om- en bijscholingsbeleid. Dat is momenteel een uitdaging gezien de regels waaraan het door het publiek gefinancierde mbo moet voldoen. We pleiten voor het waarborgen van een publieke verantwoordelijkheid voor een leven lang ontwikkelen in het beroepsonderwijs en voor het verankeren van deze verantwoordelijkheid in wet- en regelgeving. Daarnaast willen we een toegankelijk leerrechten-systeem voor elke burger om de gevraagde leercultuur te stimuleren. Eerder stuurden wij u al een fiche over leerrechten en LLO.

Opstap mbo (sociaal domein) - voor elk talent dat extra steun nodig heeft: We streven naar een duurzame samenwerking in de regio om een integrale en sluitende aanpak te realiseren, waarbij het ontwikkelingsperspectief van de jongere of (jong)volwassene centraal staat. Maatwerkonderwijs is essentieel voor talenten die om diverse redenen nog niet kunnen voldoen aan de eisen van de

arbeidsmarkt en de samenleving, en die zonder startkwalificatie hun weg moeten vinden. Het moet voor deze groepen eenvoudig en financieel haalbaar zijn om toegang te krijgen tot het mbo. Het mbo moet erkend worden als maatschappelijke partner, waardoor bijvoorbeeld gemeenten en UWV gemakkelijker samenwerkingsverbanden kunnen aangaan voor maatwerk- en certificaattrajecten. Hierbij zouden ingewikkelde subsidieregels en aanbestedingsprocedures overbodig moeten worden.

Kennis, innovatie en onderzoek: We pleiten voor een sterkere rol van het mbo in onderzoek en innovatie, met erkenning van zijn unieke bijdrage. Het mbo is essentieel voor kennisontwikkeling in beroepsonderwijs, waarbij mbo-docenten actief moeten deelnemen aan onderzoek. Het mbo moet gelijkwaardig worden opgenomen in landelijke onderzoek agenda's met de daarbij behorende financiële ondersteuning en erkenning. Daarnaast benadrukken we de voorwaardelijke relatie tussen mbo-praktijkgericht onderzoek en innovatie in het midden- en kleinbedrijf. Samenwerking tussen het mbo en het mkb, ondersteund door praktijkgericht onderzoek, bevordert een dynamische arbeidsmarkt.

Het mbo voor een krachtige samenleving

Het mbo is de motor van een krachtige samenleving en economie. Wij zijn ervan overtuigd dat de uitvoering van de agenda's binnen onze sector een substantiële stap voorwaarts betekent op weg naar een veelbelovende toekomst. Daarnaast zal uw aandacht voor de bovenstaande punten het mbo kunnen versterken en zo de bijdragen aan de welvaart en het welzijn van de samenleving als geheel vergroten.

Wij hopen dat u deze punten ter harte neemt bij de vorming van het nieuwe kabinet en wensen u veel succes bij de besprekingen.

Met vriendelijke groet,

Adnan Tekin

Voorzitter MBO Raad

